

İslam Dünyasında Tarih Yazarlığı

İçindekiler

- [İslam Dünyasında Tarih Yazarlığı](#)
- [Osmanlı Devleti Döneminde Tarih Yazıcılığı:](#)
- [Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Tarih Yazıcılığı:](#)

Osmanlı Devleti'nde tarih yazıcılığı devletin temel politikası çerçevesinde yöneticilerin hayatları, başarıları siyasi ve askeri olayların anlatılması şeklinde gelişmiştir. XVI. yüzyılda İdrisi Bitlisi'nin etkisiyle İran ekolünün tarih yazıcılığını etkilediği görülmüştür.

XVI. yüzyıldan itibaren Mustafa Naima Efendi ile birlikte vakanüvistlik anlayışı ortaya çıkmıştır. Resmi tarih yazıcılığı olarak gelişen bu tür yazıcılık anlayışında devletin olayları fazla bir eleştiriye tabi tutulmadan kronolojik olarak sıralanmıştır.

Türklerde tarih yazıcılığı daha sonraki yıllarda özellikle Türk- İslam devletleri döneminde gelişme göstermiştir. Tarih yazıcılığı Osmanlı Devleti'nde planlı bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Tarih tarih yazıcılığımızda XIX. yüzyıldan itibaren önemli bir değişme yaşanmıştır. Ahmet Cevdet Paşa klasik vakanüvistlik anlayışının dışına çıkarak eserlerinde birinci el bilgilere batı kaynaklarına, arşiv vesikalarına eleştirel bir dille yer verilmiştir. Ahmet Cevdet Paşa tarihçiliğimize bilimsellik katmıştır.

Osmanlı Devleti Döneminde Tarih Yazıcılığı:

Tarih yazıcılığı, Osmanlı Devleti'nde devlet politikası şeklinde görülmektedir. Buradaki temel amaç devletin elde ettiği başarıların gelecek kuşaklara aktarılması olarak belirlenmiştir. Osmanlı Devleti'nde ilk önceleri olayların kaydını "Şehnameci" adı verilen görevliler yapmaktaydı. II. Meşrutiyet (1908-1918) ile birlikte tarih yazıcılığımıza batı kaynak ve yöntemleri yaygınlaşmaya başlamıştır.

XVIII. Yüzyılda yaşanan Avrupa'dan etkilenme süreci bu alanı da etkilemiş ve vakanüvis adı verilen devlet tarihçileri görevlendirilmiştir. Osmanlı Devleti'ndeki ilk vakanüvis Halepli Mustafa Naima Efendi'dir. Vakanüvislerden başka Hoca Sadeddin, Aşık Paşazade, Oruç Bey, Ahmet Cevdet Paşa gibi isimlerinde yazmış oldukları Osmanlı Devleti Tarihini anlatan kitapları vardır.

Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Tarih Yazıcılığı:

Cumhuriyet döneminde tarih yazıcılığı ile ilgili en önemli adımı Atatürk bizzat kendisi atmıştır. Anadolu ve Türk tarihi ile ilgili çalışmalar yapılmasını isteyerek Türk Tarih Kurumunun kurulmasını sağlamıştır. 1930 yılında I. Tarih Kongresi düzenlenmiş ve Türk Tarih Tezi ortaya atılarak Türklerin dünya uygarlığına katkılarının araştırılması hedeflenmiştir. Atatürk, "Tarih yazmak tarih yapmak kadar mühimdir, yazan yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikatler insanlığı şaşkırtacak bir hal sözünüle objektif tarih yazımının önemine vurgu yapmıştır." Türk tarihçiliğinde bu değişim Atatürk'ün etkisiyle Cumhuriyet Dönemi'nde de devam etmiştir. Atatürk Batılıların Türklere iftiralarına karşı koyabilmek amacıyla 1931'de "Türk Tarih Tetkik Cemiyetini" kurmuştur.